

Kávay Zoltán a „tardonai tanító”, olimpikon

Endrőd,1931. - Budapest 2002.

Az apa: Kávay Gáspár, házasságából két ki lány született Vali és Éva. Mindkettő tanító lett. Felesége nagyon fiatalon eltávozott az élők sorából. Ám nem sokáig maradtak árván a kislányok, mert újra házasodott és elvette nőül Kalmár Imre (ki a későbbi években Endrőd bírása volt) leányát, Kalmár Margitot. Házasságukból három fiú született: Gáspár (Gazsi), Zoltán és Géza. Házasságuk után az apa Endrődön tanított a kocsorhegyi iskolában.

1931.június 23-án született Zoltán, a „középső”. Pár év múlva Mezőhegyesre választották meg a kiváló tanítót. Később Sajószentpéteren is tanításkodott.

A második világháború vége felé pokollá vált a család sorsa. Budapest elfoglalása után, Mezőhegyesen, a község élelmiszergyűjtést szervezett az éhező budapestiek megsegítésére. Megrakott teherautókkal indultak a főváros felé. A civil kísérők közt ott találjuk a falu tanítóját, Kávai Gáspárt is. Amerre haladtak, valaki rálőtt egy orosz tisztre, akit a golyó halálra sebzett. Az utakat lezárták, összeszedtek a környéken minden található embert, köztük Kávai tanítót is. Szörnyűséges volt a fogvatartott emberek sorsa. Valóságosan nyomorékká verték őket. Hetek teltek el, mire haza engedték őket, mármint akik kibírták a kínzásokat és ütlegetést.

A család hazajött Endrődre, a Stefánia utcában lakó nagyszülőkhöz. Mindez 1945-ben történt. A lányok már tanítóképzőbe jártak. A két idősebb fiú: Gazsi 18, és Zoli, akiről történetünk szól, ekkor 14 éves volt, magántanulóként végezték el a gimnáziumot. Gáspár, az apa újra tanítani kezdett Endrődön. Gazsi egyetemre került, Zoltán tanítóképzőbe. Gazsi, aki az '56-os eseményekben részt vett, külföldre távozott, s Franciaországban telepedett le ott alapított családot. Fiatalon súlyos betegségben hunyt el, öt leányt hagyva maga után.

Zoli, ki remek felépítésű, edzett fiú volt, már iskolai évek alatt megkedvelte az úszó és evező sportokat. Az iskolai évek múltával, edzett, szívós sportemberré vált. Majd következtek az országos és nemzetközi versenyek. 1953-bn Németországban rendezett evezős Európa Bajnokságon kormányos nélküli négyesünk Kávay Zolival, a második helyezést érte el. A katonaságnál aratott győzelmei révén olimpiai válogatott lett. 1955-ben „Érdemes Sportoló” elismerést kapott. Rövid ideig Budapesten tanárkodott, majd Tardonára került, ahogy ő mondta „néptanító”-nak. Következett 1956 Melbourne. Sajnos „csak” a döntőbe jutott, ahol helyezést nem ért el, de a magyar sport dicsőségét hordozta az is, ki nem csak kijutott az olimpiára, de

ott a döntőig jutott. Ekkor már az országos lapok is írtak róla. Egy korabeli interjúból idézzük őt:

„A Tardona egy kis falu a Bükkben, Lillafüred felett, festői környezetben fekszik. Arról nevezetes, hogy Jókai Mór ott bujkált 1849-ben, ott írta a „Tengerszemű hölgy” című könyvét, és – az ott töltött napok emlékét idézi az a mondása, hogy oaki emberséget akar tanulni, az menjen Tardonára...v Amikor Melbourne-ből hazatértem a csapattal, édesapám, aki 40 esztendeje tanító Endrődön, azzal fogadott: Remélem, fiam, most már benőtt a fejed lágya, és most már te is követed szüleid példáját. Szót fogadtam, és jelentkeztem néptanítónak. Így kerültem Tardonára, ahol 150 kedves, kócos kisgyereket tanítok a műveltség abc-jére. Örülök, hogy így választottam. Endrődön születtem, ott nevelkedtem, Budapesten ott viszonylag rövid időt töltöttem, azt is többnyire a Dunán. Tardonán is jól érzem magam. Szűkszavú hegyi emberek között élek, de végre érzem, hogy van célja az életemnek.”

Az interjú így fejeződött be:

„A beszélgetés közben felelevenedett tíz sporteredményekben gazdag esztendő minden emléke. Tizenöt országban járt. Jól esett egy tízszeres magyar bajnokot erről az oldaláról is megismerni. Kávay Zoltánról eddig csak azt tudtuk, hogy kitűnő evezős. Most már azt is tudjuk, hogy olyan ember, akit bátran állíthatunk példaképül a fiatalság elé.”

1958 decemberében feleségül vette Losonci Amarillát, a fiatal mérnököt. 1971-ben megszületett leányuk: Kávai Kinga. 1981-ben már Budapesten a Bagi Ilona Ipari Szakközépiskola tanára. 1982-ben Budapest Főváros Tanácsának Végrehajtó Bizottsága a főváros fejlődése érdekében végzett kiemelkedő társadalmi munkája elismerése képpen BUDAPESTÉRT kitüntető jelvényt adományozott Kávay Zoltánnak.

E nagyszerű sportember és igaz tanító élete nagyon szomorúan végződött. Nem adatott meg számára a békés, nyugodt öregkor. Felesége szörnyű betegségben hunyt el. Végül Budapesten egy szociális otthonban töltötte több évi betegség után 2002. augusztus 22-én fejezte be földi pályafutását. Szeptember 10-én helyezték örök nyugalomra a rákoskeresztúri temetőben. Nyugodjék békében.